8e JAARGe. № 95.

OOSTPOST.

SOERABAYASCHE COURANT.

Prijs der Inteekening.

Voor Soerabaya ℔ jaar ƒ 24.— ℔ halfj. ƒ 12.— ℔ maand ƒ 2.—
„ Java. „ do. „ 30.— „ do. „ 15.—
„ Buitenbezn. „ do. „ 36.— „ do. „ 18.—
„ Europa „ do. „ 30.—

De OOSTPOST verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

VRIJDAG 20 APRIL 1860.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

ADVERTENTIEN.

Wegens den Maandag den 23sten dezer invallenden Javaanschen feestdag, verzoeken de ondergeteekenden beleefdelijk de voor de courant van Maandag bestemde advertentiën op Zaturdag te mogen ontvangen.

LE ROY & CO.

BEKENDMAKING.

Aan belanghebbenden wordt bekend gemaakt, dat ten gevolge van het plaatsen van draagstoelen en verwisseling rijtuigen bij het overstroomde gedeelte van den grooten postweg te *Porrong*, de passage voor reizigers met de diligence-onderneming van den heer MONTOFT, te rekenen van af Woensdag den 18den dezer, wederom geopend zal zijn en dat particulieren, paarden hurende van genoemden ondernemer, over de verwisseling van rijtuigen met hem kunnen onderhandelen.

SOERABAYA, *De Resident,*
den 16 *April* 1860. *bij verhindering,*
De Inspecteur belast met het dagelijksch beheer van zaken.
(553) KINDER DE CAMARECQ.

(*Voor de politie.*) De ondergeteekende maakt bekend dat de brug liggende aan de *Kaliemaas* voor de werkplaats van de scheepsbouwmeesters CURTIS & DORMAAR van af heden tot en met den 21 dezer zal gesloten zijn.

Soerabaya, 19 *April* 1860.
De Assistent-Resident voor de politie,
(567) **DIBBETS.**

VENDU DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 24sten April 1860.

Bij de heeren *Gebr. Kocken*, in de stad van diverse goederen.

Op Woensdag den 25sten April 1860.

Bij den heer *D. D. van Boeckholtz*, in de Chin. kamp van diverse goederen.

Op Donderdag den 26sten April 1860.

Bij den pachter der pandjeshuizen *Tan Tongliep*, in de Chin. kamp van onuitgeloste pandgoederen.

Op Vrijdag den 27sten April 1860.

Te Genteng voor het sterfhuis van den heer *Obdam*, van meubelaire goederen enz.

Op Zaturdag den 28sten April 1860.

Bij het Marine Etablissement alhier van de schoener brik *Sijlph* en inventaris. (558)

GEBOORTEN.

Voorspoedig bevallen van een *ZOON*, A. E. VAN LEEUWEN, geboren *de Groot*.

Soerabaya, 18. *April* 1860. (557)

eenige kennisgave.

Voorspoedig bevallen van een welgeschapen *DOCHTER* J. F. GRAAF, geboren *Vrijdag*.

Modjosarie, *den* 15*den April* 1860. (556)

EXECUTORIALE VERKOOP.

Op Maandag den 23sten April 1860.

Zal te Modjokerto, door den ondergeteekende, Buitengewoon deurwaarder bij den Raad van Justitie te Soerabaija, wonende te Modjokerto, door tusschenkomst van het vendukantoor aldaar worden verkocht.

Een ERF met het daarop staande STEENEN met PANNEN GEDEKT HUIS, en bijgebouwen gelegen in de kampoong *Galoean*, bij de verponding geregisteerd onder no. 1477 toebehoorende aan den Javaan PAK SALEH.

MODJOKERTO, *De Buitengewoon*
den 22*sten Maart* 1860. *deurwaarder voornoemd.*
(483) **W. VIJSMA.**

VENDUTIE.

Op Woensdag den 25sten April a. s.

BIJ

D. D. VAN BOECKHOLTZ,

van **Commissie-goederen** nader te vermelden.

(561)

Op de VENDUTIE.

Van den 25sten April a. s.

BIJ

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

Zal worden verkocht:
Circa 130 picols KOFFIJ.
33 groote krandjangs BRUINE SUIKER.
Circa 46 picols GUANO.
EEN MODEL in 't klein van een STOOMWERKTUIG OM SUIKER TE KOOKEN, bestaande uit:
EEN IJZEREN STOOMKETEL, EEN KOPEREN PAN, om in het luchtledige af te kooken, EEN HEATER, EEN OVERHAALDER, EEN KOPEREN KETEL, 2 KOPEREN TREGTERS, 2 LOODEN BAKKEN, SCHROEVEN en FLENZEN, enz.

VERDERS.

GEKLEURDE en WITTE BROEKENSTOF, HOOFDDOEKEN, ZIJDEN SARONGS, SLENDANGS, KAINS, BRANDIJ, KAARSEN, GLASWERK, TAFELKLEEDEN, MEUBELEN, WAGENS, PAARDEN, enz. (568)

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

De reeds geannonceerden verkoop van het kopervaste Nederlandsche schip

STAD SCHIEDAM,

kapitein T. A. WULP,

groot **411** gemeten lasten, zal alsnu plaats hebben:

op Maandag den 30sten April a. s.

In een der pakhuizen van Seeh Awal aan de *Kaliemaas*, schuin over het Waterhuis. — Men zal beginnen met: **schip en Inventaris** te zamen op te veilen, en mogt daarvoor geen voldoend bod verkregen worden, zal men onmiddelijk overgaan tot

DEN AFZONDERLIJKEN VERKOOP VAN:

DE ROMP

VAN BOVENGENOEMD SCHIP,

met deszelfs **ondermasten, stengen, boegspriet, marsen** en **bramzaling, 2 houten pompen, ijzeren** en **houten, kombuis**, een **trap, 2 ankers**, en circa 60 vademen **ketting**,

daarna de

INVENTARIS,

bestaande uit:

Staand- en loopend tuig, 2 stellen zeilen, 4 groote en kleine **ankers** met **kettingen, kabeltouw** en **trossen, kajuitsgoederen,**

STUURMANS INSTRUMENTEN ZOO ALS:

Chronometer, barometer, sextant, kijker, kaarten en **boeken.**

VERDERS.

Kompassen, vlaggen, kombuis ketels, rondhouten, ijzeren water kisten, watervaten. Een groote **boot**, en 2 **sloepen** met toebehooren, enz.

(560) **D. D. VAN BOECKHOLTZ.**

VENDUTIE.

Op een nader te bepalen dag,

IN HET LOCAAL VAN DE FIRMA.

MOSSEMBEKKER & CO.

in liquidatie

aan de groote rivier door den ondergeteekende

Prachtige groote **spiegels** en **schilderijen.**

DE ABT BERTHELOT.

(*Vervolg.*)

— Die zaak, mevrouw de Gravin, is gedurende dertig jaren in mijn hart begraven geweest. Sedert dien tijd heb ik mijne gedachten nimmer meer op dat punt laten rusten, en niettegenstaande ik daar dikwijls roeping toe had, heb ik toch nimmer kunnen besluiten om mijn hart open te leggen uit vrees van daarin een genoegen te vinden, dat mij misdadig toescheen.

Deze biecht, welke ik tot hiertoe nimmer heb willen afleggen, zult gij vernemen, mevrouw de Gravin. Uwe ziel is bereid om haar aan te hooren, beter dan iemand zult gij het weten te waarderen en er de beteekenis van begrijpen. Het is niet altijd, vervolgde de abt met een glimlach, waarin eene melancholische goedheid doorstraalde, het is niet altijd vertroostend om zijne smarten toetevertrouwen aan een hart, hetwelk boven de zwakheden en driften der menschen is verheven; een al te zuiver geweten heeft dikwijls met de gladheid, ook de hardheid van het metaal. Daarentegen vindt men dikwijls, eenen dubbelen troost bij eenen broeder, ook behebt met gebreken en angsten, en men kan bovendien even goed zijn hart ontlasten bij eenen zondaar.

Mijne biecht is mijne geschiedenis.

— Spreek, zeide de Gravin met warmte, ik zal mij gelukkig rekenen dezelve te vernemen.

De handen voor zijne oogen houdende, bedacht de abt Berthelot zich een oogenblik en begon aldus:

— Emmanuel Berthelot de Granval, mijn vader, was kapitein ter zee bij de Fransche Marine en stierf in 1802 op het eiland St-Domingo aan de gele koorts. Mijne moeder was reeds dikwijls door het ongeluk bezocht geworden; zij had verscheidene kinderen gehad welke zij achtereenvolgens op eenen ouderdom had verloren wanneer zij, zoo als men zegt, door het kwade heen zijn. Den ouderdom van vijftien jaren of daaromtrent bereikt hebbende stierven zij. Het doodsberigt van mijnen vader had haar overvallen op het oogenblik dat zij mijnen vader mijne te verwachten geboorte mededeelde. De dood scheen er zich op toegelegd te hebben om onze familie te treffen!

— Ter neder geslagen door dezen nieuwen slag gaf de arme vrouw zich geheel aan hare smart over; zij deed even als die ongelukkigen drenkelingen, die alle hoop hebben opgegeven, zich onvermijdelijk verloren achten en dus de oogen sluiten en zich met den stroom mede laten voeren.

De natuur deed echter weldra hare regten gelden. Het kind wat zij onder het harte droeg bragt mijne moeder tot het werkelijke leven terug, eene troostende gedachte, eene verwijderde hoop blonk haar tegen. Ter zelfder tijd beving haar echter eene plotselinge angst. De schrikkelijke gedachte dat God haar het teedere schepseltje na de geboorte kon ontnemen, vervulde de geest der bedroefde moeder met zooveel angst, dat zij de gelofte deed wanneer haar kind in leven mogt blijven, het den hemel toetewijden.

Deze gelofte, hoe natuurlijk ook, was in den grond niet wettig; eigendunkelijk werd daardoor over het lot beschikt van iemand die zich daar niet tegen kon verzetten, en op wien later de geheele zwaarte van het noodlot zou drukken. Eene dergelijke verbindtenis kon ten gunste van het wezen voor hetwelk zij werd gedaan de grootste ongelukken en een zwaar lijden na zich slepen; doch de vrouwen in het algemeen, en de moeders in het bijzonder zijn blind in hunne liefde.

Mijne arme en beste moeder had niet verder vooruitgezien dan de kinderjaren reiken. Het kwam haar voor dat leven het hoogste goed was, onder welke voorwaarde dit dan ook mogt zijn; niet een oogenblik was zij haar de gedachte opgekomen dat haar zoon — zij verkeerde in het volle vertrouwen van aan eenen zoon het leven te zullen schenken, — dat haar zoon, eenmaal man geworden, zou kunnen vragen om de gedane belofte te breken, zelfs ten koste van zijn leven.

Werkelijk bragt zij een zoon ter wereld. Opgevoed door zijne moeder, ontwikkelde het knaapje zich onder hare oogen, werd sterk, vlug en levendig. Toen ik den ouderdom van tien jaren had bereikt werd ik naar het seminarium gezonden. Mijne moeder de vrijheid beweenende verliet ik het ouderlijke huis.

Het leven van de arme weduwe werd eentoonig; zelden zag zij haar kind. Haar zoon, de afgod van haar hart, bijna in ballingschap verkeerende, wist zij niet beter te doen, dan op nieuw den vrijen loop aan hare smart te

Engelsche hanglampen, en toilet spiegels.
Een groot factuur **schrijfbehoeften.**

EEN PARTIJ FIJNE WIJNEN.

ALS:

Roode wijn. Merk BAÔUR & Co. in 1/1 en ½ flesschen.
Bourgogne wijn. Merk KERMEL. in 1/2 en ½ flesschen.
Chambertin, clos Vougeot, Beaune, Hermitage rouge.
Kersen wijn.
Jamaica rhum.
Old champagne cognac VAN BAÔUR & Co.
Cognac JOHN. ALBERTIJ.
Eau de vie de Barcelone.
Champagne mousseux.
Champagne van verschillende merken waaronder **veuve Cliquot.**
Fransche gesorteerde **vruchten** op **water** en **brandewijn, gelei en, prunes d'entes,**
Hollandsch, Fransch, en **Engelsch suikerwerk.**
Engelsche beschuiten in blik. alsmede **mosterd.**
Hollandsch banket, koek, en **zuren.**
Een mooi factuur **kinder-speelgoed.**
Een partij **baleinen zweepen, wandel stokken.**
Bendi- en **wagen-tuigen.**
Bendi- en **wagen-lijdsels,** en **strengen touw.**
Hagel van verschillende nummers.
Opgemaakte **kinder-hoedjes.**
Heeren hoeden.
Parfumeriën de la société hygienique,
Odeurflacons in kistjes.
Dames werkdoosjes.
Kristallen suikerpotten in **pleet gemonteerd.**
Een paar mahonijhouten **kleêrkasten.**

VERDER:

Glaswerk, vazen, wagen kaarsen, Blikken koffij-kannen, hageltasschen, Kruid hoorns, en **veldflesschen** enz. enz.

(564) **A. H. DEELEMAN,**

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

VERTREKDAGEN
van het stoomschip
OENARANG,

Van **Batavia 15** en **29** *April.*
19 " **27** *Mei.*
" **Samarang** naar **Soerabaya 18** *April.*
2, 16 en **30** *Mei.*
" **Soerabaya 22** *April.*
6 en **20** *Mei.*
" **Samarang** naar **Batavia 24** *April.*
8 en **22** *Mei.*
Nadere informatien bij
(527) **ADAM & CO.**

VERTREK VAN SCHEPEN.

VRACHT EN PASSAGE
NAAR SAMARANG, BATAVIA EN PADANG,
wordt aangeboden met het Ned. Ind. schip

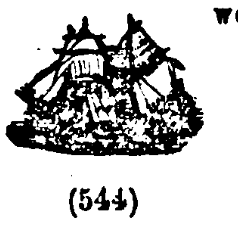

SOETAN ISKANDER,
kapitein **KLOPPENBURG.**
Informatien bij de agenten.
(544) **ADAM & CO.**

Tegen aannemelijke voorwaarden bestaat er voor eenen

DOCTOR

gelegenheid om naar Nederland passage te bekomen aan boord van een Nederlandsch koopvaardijschip.
Nadere informatien te bekomen bij
De Agenten,
(495) **B. KOPERSMIT & CO.**

MACHINERIE.

Twee buitengewoon krachtige SUIKERMOLENS met waterwiel-as en gearing compleet, met Cylinders van 54 duim lengte, bij 30 duim diameter en Cylinder-assen van 11 duim diameter. Deze molens zijn de krachtigste welke op Java worden aangebragt, gelijk die welke reeds te *Pandaän, Watoe-toelies* en *Kandang Djattie* staan en zijn in staat om in 24 uren 120,000 tot 150,000 kannen Sap te produceren.

Vier **STOOM SUIKERMOLENS** met Stoomtoestellen-, ketels- en toebehooren compleet; de molencylinders 30 duim lang bij 18 duim diameter, Stoomketel 12 voeten lang bij 4½ voet diameter met vlampijpen, de Cijlinder van het toestel 10½ duim diameter met 24 duim slag. Deze molens kunnen in 14 uren 70,000 tot 80,000 kannen sap produceren met slechts eene geringe hoeveelheid brandstof.

Acht **CYLINDERS** van 48 × 24 duim dimensie vóór suikermolens compleet met as en rondselen.

Eene hoeveelheid **SUIKERPANNEN.**

Alle bovengenoemde machineriën zijn nu reeds op weg herwaarts van Engeland, en worden te koop aangeboden door de ondergeteekenden, wie tevens bereid zijn alle soorten van machinerien te leveren welke voor Suikerfabrieken benoodigd zijn.

De teekeningen dezer machinerien zijn bij ons te bezigtigen.

Mc MILLAN MARTEN & CO.
(407) *Agenten voor den Heer* **R. W. THOMSON.**

TE HUUR

EEN HUIS gelegen in de *Kalie-sossok* No. **2** laatst bewoond door den Heer **MAZIREL.** Te bevragen bij
(565) **J. F. C. HOFFMAN.**

TE KOOP
& CONTANT
BIJ
OEI MOELIEM.

OSSEN SCHIJF	*f*	5.—
Id. GEHAKT	"	5.—
KALFSSCHIJF	"	5.—
ID. GEHAKT	"	5.—
ID. CARBONADE	"	5.—
GEROOKTE ZALM	"	7.—
VERSCHE ID.	"	5.—
GEBRADEN EENDVOGEL	"	6.—
ASPERGES	"	3.—
DOPERWTJES	"	2.—
WORTELTJES	"	1.50
BLOEMKOOL	"	1.50
SCHORSENEREN	"	1.50
SNIJBOONTJES	"	1.50
ANDIJVIE	"	1.50
APPELPENT	"	2.—
PEULTJES	"	1.50
AUGURKJES *in stopflesch*	"	2.—
CHALOTTEN id.	"	2.50
ST. JANS UIJTJES id.	"	2.75
GEMENGD ZUUR id.	"	2.—
KOMKOMMERS id.	"	2.—
SPAANSCHE OLIJVEN *stopflesch*	"	2.50
FRAMBOZEN AZIJN per ½ fl.	"	1.50
PATÉ DE FOIE GRAS per blik	"	8.—
ID. ID. " ½ blik	"	4.—
CÉLERI AU JUS	"	3.50

(545)

TE KOOP

VIER CENTRIFUGES
met
STOOMVERMOGEN.
(14) B. J. VAN ECK & CO.

ONTVANGEN.

BIJ
GEBR. VAN DELDEN.
Eerste kwaliteit BILLARD-LAKEN. (563)

PER MAIL ONTVANGEN.

De eerste aflevering van de GEHEIME GEDENKSCHRIFTEN van LOUIS NAPOLEON BONAPARTE naar het hoogduitsch.

BENEVENS

nog eenige exemplaren van
NAPOLEON III en DE GEESTELIJKHEID *door Hippolijte Castille.*
FRANKRIJK, het KEIZERRIJK en HET PAUSDOM, uit een volkenregtelijk oogpunt beschouwd *door den heer Villemain.*
ANTWOORD op de brochure van Lagterroniete DE PAUS en HET CONGRES *door Coloman Graaf Mailath te* WEENEN.
(531) **LE ROY & CO.**

CONTANT.

Zes honderd kelders GOEDE GENEVER, zeer goedkoop bij
(559) **POLAK.**

PAS ONTVANGEN.

Venterglas per kist	*f*	14.—
Engelsche lampenbollen per stuk.	"	3 50
Bierglazen per dozijn	"	6.—
Wijnglazen " "	"	4.—
Bitterglaasjes per dozijn	"	4.—
Manilla sigaren no. 2 per 1000	"	42.—
Puik Amerikaansch meel per ℔ *f* —. 35 per vat 200 ℔	"	45.—
Puike boter per ℔ *f* 2.— per vaatje.	"	16.—
Alter portwijn 24/2 flesschen	"	32.—
Cherry cordial 24/2 "	"	22.—
Champagne, (JOSEPH PERRIER FILS & Co,) 24/2 flesschen	"	32.—
Cognac, JOHN ALBERTIJ per dozijn	"	24.—
Superior old brandy, (HENRIJ HERNOZANT) per dozijn	"	20.—
Cognac fine champagne, (EVARISTE DUPONT & Co,) per dozijn,	"	20.—
BORDEAUX WIJNEN.		
Cos D'estournel 1848 per dozijn	"	16.—
Portwijn (GRAHAM & Co.) 24/2 fl.	"	32.—
St. Julien medoc (FINKE & Co.) per dozijn	"	12.—
Haantjes bier (P. en S. RENDORP) per dozijn	"	9.—
India pale ale (A. ARROL.)	"	9.—
Japansche Zoya per dozijn	"	10.—
Genever uit de STOKERIJ DE COIJENVAAR van J. H. JEUKEL te *Delfshaven* bij Schiedam per kelder	"	13.—
Bitter per kist van 100 fl.	"	25.—
Castor-olie per flesch	"	2.—
Thee (BOEN POW) per pak van ½ kattie	"	1.25
" (HONG BIE) " " " ¼ "	"	-.40

Alles à contant.

Bij
OEI MOELIEM.
(546) *Kampong Kembang Djepoon.*

---

geven; dagelijks bragt zij eenige uren, in droefheid verzonken, bij het portret van mijnen vader door. Ook ik leed; doch, alhoewel van een levendig en vurig karakter, opgevoed door eene vrouw, was ik zacht, beschroomd en onderdanig; ik boog mij onder het juk dat mij werd opgelegd. Gelukkig had ik altijd veel lust getoond voor de studie, met wanhoop wierp ik mij dan ook daarop.

De aandacht werd daardoor op mij gevestigd; men beschouwde mij als een veel beloovend jong mensch, misschien overdreef men wel de resultaten van eenen ijver aan welke ik volstrekt geene verdienste had; het gerucht daarvan drong door tot de vorsten der kerk en weldra beschouwde men mij als een der toekomstige sterren van het priesterdom. Dit mag ik niet ontkennen dat de gedurige loftuitingen, mij door mijne onderwijzers toegezwaaid, weldra mijn plan bepaalden, en de liefde voor mijne toekomstige bediening zich weldra geheel van mij meester maakte.

Op den tijd echter toen de jongeling man werd vertoonden zich vreemde verschijningen aan den zoo zuiveren horizon van mijn geloof; gelukkig strekte mij eene diepe Godsvrucht ten steun, en de bruisende vloed van driften, op het punt om zich te verbreiden, werd naar hare bron teruggedreven.

Op zekeren dag kwam een bediende mij halen; mijne moeder was ziek en wenschte dat ik eenige dagen bij haar zou doorbrengen. Ik vond haar te bed, haar gelaat vertoonde meer de sporen van verdriet dan van ziekte. Met vreugde drukte zij mij in hare armen en weenende wendde zij de oogen naar het portret van mijnen vader, hetwelk als het ware scheen te herleven.

Twee dagen later stond ik aan het sterfbed mijner moeder.

Mijne wanhoop was ontzettend; mevrouw de Gravin! gij kunt de smart beoordeelen welke mij verteerde.

Vier jaren waren heen gevloden te midden van eenen strengen arbeid en eene volstrekte afzondering. Ik had den ouderdom van twee en twintig jaren bereikt, het oogenblik was gekomen waarop ik de eerste wijding zou ontvangen.

— Mevrouw de Villemur, mijne naaste bloedverwante en mijne tante van moederszijde, belegde alstoen een familieraad, ten einde zich te verzekeren of ik uit vrijen wil den geestelijken stand omhelsde. Niettegenstaande al mijne tegenwerpingen werd daar bepaald dat ik gedurende drie maanden het seminarium zou verlaten, gedurende welken tijd ik, bij wijze van proef, in de wereld zou treden. Blijkbaar deed dit besluit mij niet veel genoegen, doch inwendig verheugde ik er mij over. De bedoeling van Mevrouw de Villemur was niet om mij van den weg aftelokken die ik was ingeslagen; het was integendeel, dit moet ik bekennen, eene zeer wijze en voorzitziende gedachte welke hen daartoe had geleid, zij wilden dat, alvorens mij te verbinden, ik wist waaraan ik mij onderwierp.

Ik nam mijnen intrek bij Mevrouw de Villemur. Mijne tante was sedert lang weduwe en had geene kinderen. Zij beminde de jeugd en ontving, te Parijs waar zij den winter doorbragt en te Meudon waar zij in den zomer woonde, veel menschen. Hare fortuin, zonder vorstelijk te zijn, was voldoende om haar huis aantrekkelijk te maken, te meer daar zij bijzonder goed de kunst verstond om hare woonplaats zoo aangenaam mogelijk te doen zijn. Zij hield veel van mij en zij had mijne moeder altijd eene groote toegenegenheid en eene levendige achting toegedragen.

Ik moest dus het seminarium verlaten waarin ik zoovele zuivere en stille jaren had doorgebragt! De poort opende zich, ik zette den voet op den drempel, een stap verder bragt mij in de wereld! Het jeugdige vaartuig, de stille haven verlatende, koos het ruime sop. Uit het koude, sombere gebouw trad ik in de vrije natuur; verblind door dezen overgang, die mij nimmer zoo had getroffen, sloeg ik den weg in die naar Meudon leidt.

Het was acht uur 's morgens, een morgen in het begin der maand Mei. Het weder was zacht, de hemel onbewolkt. De zon wierp haar gloeijend licht over de ontluikende velden, en alles leefde en schepte vreugde.

(*Wordt vervolgd.*)

ERRATUM.

In het feuilleton van gister is eene misvoeging die wij hier herstellen. In de tweede kolom van de eerste pagina der courant beginne men te lezen de veertiende regel, bij het woord *binnengetreden* tot aan de zes en twintig-te, de woorden, *zeide zij, ea* , waarna men den bovensten regel late volgen bij het woord *billet* tot het einde der dertiende regel, *blootstellen aan.* Daarop volgen de beide laatste regelen der tweede kolom.

WISSELS OP NEDERLAND.

(525) **B. J. VAN ECK & CO.**

WISSELS op NEDERLAND

bij het agentschap van de Factorij der Nederlandsche Handel-Maatschappij alhier. (422)

HOLLOWAY PILLEN en ZALF.

Ad. *f* 1,— *f* 3,— en *f* 5,— per doos of pot, naar gelang van derzelver grootte, bij

(526) **LE ROY & CO.**

NEDERLANDSCH INDIE.

Soerabaya, den 20sten April 1860.

Met het Ned. schip *Oceaan*, kapt. Poestkoke is als passagier vertrokken de heer G. Geerling.

Gister namiddag, omstreeks 3 ure, was men bezig het particuliere stoomschip *Menado*, uit het dok van de scheepsbouwmeesters Curtis & Dormaer te laten. Tot dat einde waren er eenige brassen over de rivier gelegd naar de west zijde der Kaliemaas en aan een spil vastgemaakt, ten einde het stoomschip er uittehalen en, des noodig, in bedwang te kunnen houden.

De noodige waarschuwingen waren gegeven, dat de op en afgaande praauwen moesten wachten, tot dat de *Menado* het dok zoude hebben verlaten.

Niettegenstaande deze waarschuwingen, kwam eene volgeladen tien koijangs praauw van boven, met snellen vaart tegen de gespannen brassen aan; waardoor de menschen aan het spil werden teruggeslagen, tegen den grond geworpen, en twee personen doodelijke wonden bekwamen.

Door de policie, die ter plaatse tegenwoordig was, werden de verwondde personen in het stadsverband ter verpleging gebragt, en de schuldigen aan dit ongeval in arrest gesteld.

Wij vernemen dat een der slagtoffers heden nacht, door veelvuldig bloedverlies en zware verwonding aan de hersenpan, is bezweken en de ander nog in bedenkelijken toestand verkeert.

— Wij vernemen dat gister, tot het ondergaan van noodige reparatien, in het dok is opgenomen Z. M. stoomschip *Medusa*.

Batavia. — Aan het verslag omtrent de gouvernements electro-magnetische telegrafen in Nederlandsch-Indie over het jaar 1859 ontleenen wij het volgende:

Slechts ééne korte landlijn is gedurende 1859 daargesteld en wel die van de algemeene secretarie te Weltevreden naar het paleis van Z. E. den Gouverneur-Generaal te Buitenzorg. Daarentegen zijn 18 nieuwe kantoren geopend.

Behalve eene lijn van Batavia over Muntok naar Singapore is ook eene lijn, 77½ mijlen lang, van Muntok naar Palembang gelegd, welke laatste den 12den December in werking kwam.

Voor eene derde lijn van Batavia naar Banjoewangi, ter voldoening aan de overeenkomst betreffende de telegrafische verbinding van Australie met Europa en China, is het noodige uit Nederland ontboden.

De bestaande lijnen zijn over het algemeen in zeer goeden staat gebleven, zijnde het ijzerdraad wegens roesten niet behoeven vernieuwd te worden. Bij Soerabaija is de lijn eenmaal met opzet doorgevijld, en op verschillende plaatsen 24 malen door het omvallen van boomen gebroken. De stoornis in de dienst, daardoor veroorzaakt, heeft echter nimmer langer dan 24 uren geduurd. Menigmalen is bovendien de gemeenschap voor korten tijd verbroken, door het vallen van den draad op den grond of in het water, wanneer de dragers door bliksem, watervloed, aardstortingen enz., omgeworpen of verbrijzeld waren.

Van 36,500 isolatoren zijn 954 gebroken en onder dezen 136, waarvan het zeker is, dat zij door den bliksem zijn stuk geslagen.

Van 20,000 kapokboomen, die tot dragers van de teleg. aafdraden dienden, zijn 3634 gestorven, waarvan minstens een vierde ook ten gevolge van den bliksem. Eenmaal zijn 20 palen te gelijk door den bliksem verbrijzeld.

Twintig malen is de gemeenschap gedurende eenigen tijd verbroken geweest ten gevolge van beschadiging der telegraaftoestellen door den bliksem.

Het atelier te Batavia heeft, hoewel nog niet geheel in orde, toch goed en veel gewerkt. Er waren twee Europeanen en 4 inlanders werkzaam.

Het personeel bestond op 1e Januarij 1860 uit 1 ingenieur, 9 ambtenaren, 46 telegrafisten en 46 leerlingen. De organisatie van het personeel bleef in behandeling. De inlandsche lijnwachters voldeden niet geheel aan de verwachting.

Het bureau van den chef werd in een administratief en een technisch gedeelte gesplitst. Door instructien en reglementen is de werkkring van de ambtenaren, tot dit bureau, het atelier, en het magazijn behoorende, bepaald. Voor het toezigt op kantoren en lijnen is Java in vier afdeelingen verdeeld. Het reglement op de particuliere correspondentien werd aangevuld met eenige bepalingen, die ten doel hebben het gebruik van den telegraaf meer algemeen en minder bezwarend te maken. Op de kantoren is op doelmatige wijze gelegenheid gegeven tot het indienen van klagten.

De ontvangsten bedroegen, met inbegrip van *f* 31,232 aan gouvernements of kosteloos overgeseinde berigten, *f* 140,916; de uitgaven *f* 199,260.

— Gedurende de maand Februarij 1860 is aan inkomende en uitgaande regten op Java en Madura ontvangen eene som van *f* 705,551.40.

De ontvangst over de twee eerste maanden van 1860 bedraagt		*f* 1,502,075.51⁵
Hieronder is echter begrepen:		
Aan fictieve regten op Gouvernements producten	*f* 250,841.08⁵	
Aan terugbetaalde regten	„ 19,226.38⁵	
		„ 270,057.47
Zuivere ontvangst		*f* 1,233,009.04⁵

Gedurende de twee eerste maanden van 1860 is meer ontvangen dan over denzelfden tijd in:

1858	*f* 190,952.78
1859	„ 151,964.45

Palembang. — Ten vervolge van het voorkomende in ons nummer van 11 April jl. deelen wij mede, dat den 7den Maart jl. eene kolonne, sterk 55 man, met de noodige artillerie onder bevel van den 2den luitenant der infanterie A. de Villeneuve, op het berigt, dat zich te Groegoe in de boven Goemai Talang weder eene rooverbende verzamelde, van Lahat tegen bovengenoemde plaats is opgerukt, welke zij, na zonder eenige ontmoeting Soekarameh en Talang Tjabang doorgetrokken, doch nabij Talang Poeloe Aroe beschoten te zijn, den 9den Maart bereikte. Groegoe werd slechts korten tijd door de roovers verdedigd en daarna verbrand.

Na den tienden Maart van hieruit eenige patrouilles in den omtrek te hebben gezonden, die aan de zijde der Kikim overal blijken van onderwerping ontwaarden, werd den 11den daaraanvolgende de marsch naar Tjawang Semandaga, de schuilplaats van den depati Matjang voortgezet, hetwelk bereids door hem verlaten zijnde, insgelijks vernield werd. Den 15den Maart keerde de kolonne te Lahat terug.

De rust in de Ampat Lawang en de Redjang werd niet gestoord. In laatstgenoemd landschap evenwel, is zekere Serioenan, een invloedrijk persoon, wiens uitlevering ter zake van medepligtigheid van eenen in Januarij jl., te Rina Repahiang op eenen Chinees gepleegden moord door de hoofden der Ampat Lawang was toegezegd, onverwachts in verzet gekomen en heeft de doeson Kaloebah, met een 20 tal volgelingen aangevallen en zich nabij die plaats versterkt. Ten gevolge daarvan is uit Karang Dapo, een detachement sterk 50 militairen, onder het bevel van den luitenant R. E. Klaver, vertrokken om zijne uitlevering te verzekeren, welke echter intusschen zonder van die magt gebruik te maken, plaats had. Het detachement zoude vervolgens eene militaire vertooning in die streken maken.

Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo. — Van dit gewest zijn berigten ontvangen, loopende tot den 1sten dezer; omtrent de gecombineerde beweging tegen Demang Lehman, reeds genoemd in ons nummer van 21 Maart, zijn wij daardoor nu in de gelegenheid de volgende bijzonderheden mede te deelen.

Zij bestond uit drie kolonnes onder bevel van de kapiteins de Ravallet, Schiff en Graas, die respectievelijk uitrukten van Bandjermasin, Mongoe Taijoe en Pengaron, den 7den, 10den en 12den Maart jl.

De kolonne onder den kapitein de Ravallet, ondervond tegenstand in de kampongs Rantau, Wassa-Wassa en Kandangan, alsmede op verschillende plaatsen onder weg, welke echter overal, hoewel ten koste van eenige gesneuvelden en gewonden, overwonnen werd. De vijand verloor te Rantau 10 dooden en 30 geblesseerden, en te Wassa-Wassa 15 dooden benevens een groot aantal geblesseerden. De bestraffing van een gedeelte der kampong Kandangan, dat aan de overzijde van eene 40 el breede rivier lag, moest evenwel tot gelegener tijd worden uitgesteld.

Na twee dagmarschen zonder verdere vijandelijke ontmoetingen, ontdekte de kolonne onder den kapitein Schiff op den weg naar Taäl vier vijandelijke versterkingen, welke niet zonder moeite genomen werden.

Den 13den Maart ontmoette deze kolonne te Taäl de kolonne onder den kapitein de Ravallet, met welke zij vervolgens vereenigd ageerde. Na vernieling van den zetel van Demang Lehman, de kampong Batang Koeloer, en van de kampong Soengei Radja ondervonden deze kolonnes, te Kandangan teruggekeerd, op nieuw tegenstand, welke echter om geene vertraging te ondervinden, voor het oogenblik niet naar verdienste kon gestraft worden. Binnen weinige dagen werd nabij de kampong Amawang eene versterking opgeworpen op een punt, van waar beide kampongs Amawang en Kandangan bestreken en de communicatie langs de beiden rivieren van die namen onderhouden kan worden. Eene patrouille onder den kapitein Ravesteijn vernielde vervolgens het nog overgeblevene gedeelte der kampong Kandangan. De bevolking van Amawang keerde langzamerhand terug en was blijkbaar met het opwerpen eener versterking zeer ingenomen.

Levensmiddelen en vruchten werden door haar dagelijks in menigte te koop aangeboden.

De beweging der kolonne onder den kapitein Graas heeft weinig resultaten opgeleverd, vermits de vijand niet in de rigting dier kolonne is gevlugt.

Ook Zr. Mr. stoomschip *Admiraal van Kinsbergen*, dat te Moeara Songie had post gevat, heeft om dezelfde reden geene vijanden ontmoet.

Aan den kommandant van Amawang hebben zich van den 22sten tot den 25sten Maart onderscheidene hoofden komen onderwerpen.

Aan den Kiai adipati Danoe Radja is op zijn verzoek vergund geworden met zijne volgelingen eenige muitelingen uit Kloewa te verdrijven, waarin hij na een kort gevecht is geslaagd.

De pangeran Hidaijat, demang Lehman, Djalil, panghoeloe Abdoel Gani, Abdoel Kosin en Mohamed Amin Oellah, bevinden zich te Allai in of nabij de kampong Barabai. De sterkte van hunnen aanhang is niet bekend, doch zij zijn schaars van kruid en lood voorzien.

Pangeran Hinaijat, zoowel als de overige genoemde hoofden, hebben geene vaste verblijfplaatsen meer en zwerven als vluctelingen rond.

Tebalong, dat den naam van Nieuw Martapoera had aangenomen, en lang de verblijfpaats van deze hoofden was, heeft zich aan eene verdere aansluiting aan de kwaadwilligen onttrokken en den eed van trouw aan het tijdelijke hoofd der Benoea Lima den Kiai adipati Danee Radja afgelegd.

De briefwisseling tusschen den gouvernements-kommissaris en den pangeran Hidaijat, bedoeld in ons nummer van 14 Maart jl., heeft eindelijk de onbewimpelde verklaring van laatstgenoemden ten gevolge gehad, dat hij zich te Bandjermasin niet zal komen onderwerpen, terwijl hij tevens beweert, dat alles tusschen het gouvernement en het Bandjersche rijk is afgedaan en niemand anders dan hij regt op den troon heeft. Omtrent de gevoelens en voornemens van pangeran Hidaijat Oellah behoeft alzoo volstrekt geene onzekerheid meer te bestaan.

Te Poeloe Petak was alles rustig. In de Tanak Laoet daarentegen hebben de muitelingen zich weder op onderscheidene plaatsen genesteld.

Berigten uit de Zuider-afdeeling, loopende tot den 30sten Maart behelzen, dat aldaar de meest gewenschte rust heerschte.

Te Martapoera is den 30sten Maart zonder eenige stoornis de executie afgeloopen van zes, door den krijgsraad te velde ter dood veroordeelde personen, schuldig aan de te Kalangan gepleegde gruwelen.

Van deze gelegenheid maken wij tevens gebruik, om eene minder juiste voorstelling van zaken te verbeteren, welke in ons nummer van 4 dezer heeft plaats gevonden. Daarbij is namelijk vermeld, dat de expeditionaire magt in de Boven Doeson welke den 24sten Februarij de rivier verder opgestoomd is, zoude zijn aangevoerd door den kapitein der infanterie C. Ravestein. Dit is minder juist, vermits het commando over de expeditie tegen Lontoeng Toeoor was opgedragen aan, en geheel ten uitvoer gebragt door, den luitenant ter zee der 1ste klasse R. L. de Haes, onder wiens orders de kapitein Ravestein alleen het bevel voerde over de tot die expeditie behoorende landmagt. (*J. C.*)

HET CHINEESCHE LEGER.

Op den oogenblik, waarin Frankrijk, en Engeland zich op nieuw gaan meten met China is het niet zonder belang de zamenstelling en de militaire bronnen te bestuderen van dat uitgestrekt rijk. Een fransch officier, de heer P. Dabrij, gedetacheerd bij den staf van de expeditionaire magt heeft onlangs dat werk ondernomen, hetwelk hij in staat zal zijn te voleindigen en, zoo noodig, te corrigeren gedurende den loop van den veldtogt. — Het werk, dat hij heeft uitgegeven is geschreven geworden volgens de oudste en geloofwaardigste documenten, en grootendeels vertaald uit Chineesche teksten.

Wij zullen hier maar onmiddelijk aanhalen dat men in een land zoo als China, zoo weinig staat kan maken op de geloofwaardigheid van officieele rapporten dat men zich ten zeerste zoude vergissen, indien men acht wilde slaan op de wetten en instellingen, als basis van waar men den militairen of burgelijken aard van dat volk wilde doorgronden.

Ik geloof niet dat er een tweede land bestaat waar de grondstellingen van het bestuur en der administratie talrijker en doelmatiger zijn; de wetboeken laten niets te wenschen over en zijn dus volmaakt; maar in de toepassing komen alle die schoone leerstellingen niet het minst in aanmerking en blijft er niets over, als eene vreesselijke wanorde. Op die wijze toont de schrijver ons eene militaire organisatie aan, die op het papier waarlijk bewonderingswaardig is maar helaas nimmer in praktijk wordt gebragt. De hoofdgraden zijn er duidelijk in aangewezen, men vindt er bepalingen in der strengste krijgstucht, en alle mogelijke grondwetten van een uitmuntend leger door eene outzagverwekkende zeemagt ondersteund.

En evenwel, wat hebben wij zien gebeuren? Een handvol Engelschen hebben van 1840 tot 1842 aanhoudend de Chineesche troepen geslagen. In 1857 en 1858 waren eenige Engelsche en Fransche bataillons voldoende om de stad Canton stormenderhand in te nemen. Sedert bijna tien jaren wordt een gedeelte van het keizerrijk door oproerlingen bezet, die, altijd overwinnend, de pogingen hebben wederstand geboden van verscheidene legers. Die daadzaken geven een droevig denkbeeld van de generaals en de soldaten van het Hemelsche rijk. Men moet derhalve slechts putten uit de officieele boeken met de meest mogelijke voorzigtigheid, en men moet uitgaan van het punt dat het wel zoodanig moest wezen, maar weinig gelijkt op hetgeen inderdaad bestaat. Onder die voorwaarde kunnen wij de belangrijke studie op het tapijt brengen, waaraan M. Dabrij zich heeft overgegeven.

De land-en-zee-magt van het Chineesche rijk zijn zamengesteld uit verschillende elementen die men gevoegelijk kan rangschikken onder de navolgende benamingen:

1e. de troepen der acht banieren, zamengesteld uit Tartaren van Mantchout, van Mongolen en stammen van Han. — Kuim of afstammelingen van Chinezen die gemeene zaak gemaakt hebben met de overwinnaars toen China door de Tartaren veroverd werd.

2e. de troepen van het groene vaandel, die, eenige hoofdofficieren uitgezonderd, slechts Chinezen tellen in hunne gelederen.

3e. eene soort van stedelijke schutterij in ieder distrikt opgerigt om de orde te handhaven.

4e, de vrijwilligers die in oorlogstijd zich vereenigen in afzonderlijke korpsen, hetzij vrijwillig, hetzij op de oproeping van keizerlijke proclamatien; deze zijn die dappereu van welke dikwijls rede was in de Engelsche documenten betrekkelijk de gebeurtenissen te Canton, en tegen welke de Engelsche Fransche troepen verscheidene expeditiën hebben gemaakt in de naburige sterkten dier stad.

De wezenlijke sterkte der banieren, die men kan beschouwen als eene keizerlijke lijfwacht, wordt geschat op 272,000 man en die der troepen van het groene vaandel, die de linie troepen voorstellen, op 612,000 man dus ongeveer 900,000 man voor het geregelde leger van het Hemelsche rijk. Men moet daarbij nog voegen de militaire cijnspligtigen van het keizerrijk, in de beide Mongoliën en in Thibet verspreid.

Een millioen soldaten zoude niet kunnen genomen worden voor een te hoog cijfer, wanneer men denkt aan de ontelbare bevolking van China, aan het groot aantal versterkte plaatsen, en aan de groote uitgebreidheid der grenzen, die men moet bezetten met troepen om dezelve te kunnen verdedigen. — Maar, even als de heer Dabrij zulks doet opmerken, kan men zich waarlijk verwonderen dat China met dergelijke hulpmiddelen, des noodig vermeerderd met de bijeenroeping der stedelijke schutterij en der vrijwilligers, zich niet in staat gevoelt, noch de aanvallen der Europeanen afteslaan noch de opstanden te onderdrukken die in het binnenste van het keizerrijk zijn uitgebroken.

Die onmagt laat zich gedeeltelijk verklaren door de meerderheid die in China steeds de vreedzame leerstelsels hebben bewaard, door de verwijfdheid der Tartaren in aanraking gekomen met het overwonnen volk, door de volslagene onkunde der officieren in zake van een leger aantevoeren en optestellen, en ten laatste door den maatschappelijken toestand der soldaten, die bijna allen gehuwd zijn en brokken gronds bezitten waarvan de voortbrengselen noodzakelijk zijn voor het onderhoud hunner familie, en bij gevolg meer tijd besteden aan de bebouwing van hun veld dan wel aan militaire oefeningen. Wij kennen in Europa slechts den soldaat landbouwer, in China daarentegen kent men alleen den landbouwer-soldaat.

De officieren bekomen hunne graden door middel van examen — Er zijn kandidaten, licentiaten militaire, doctors zooals men die heeft in den burgelijken stand. Het examen heeft plaats in de hoofdplaatsen der provincien voor de beide eerste rangen, en te Pekin voor den doctoralen graad. Het examen vereischt eenige letterkundige kennis (de letterkundige gegradueerde verliest in China nooit zijne regten), oefeningen betrekkelijk de King of klassieke boeken over de krijgskunde, en proeven van ligchamelijke vlugheid en behendigheid in het boogschieten. De boog was en is steeds het geliefkoosde wapen gebleven der Tartaren en der Chi-

nezen. „Behendig een pijl kunnen werpen, zeide in 1728 de keizer IJoung-Tching, ziedaar het voornaamste vereischte voor een goed soldaat: wees nooit tevreden tot dat gij het midden van het doel bereikt. Volgens de bekwaamheid in het schieten regelt men de achting, die men u toedraagt.....”

Ten gevolge van hunne examens en met die dringende aanbevelingen voor oogen, zijn nu de Chineesche officieren en soldaten zoo bekwaam den boog te behandelen? — Men zoude er aan kunnen twijfelen, want in de gevechten tegen de Europeanen zijn hunne pijlen niet erg moorddadig geweest. — Wat nu het kanon en geweer betreft, zoo zijn de Chinezen die, zooals men zegt, het kruid zouden uitgevonden hebben, nog zeer ten achteren. De vuurwapens zijn voor hen slechts nog maar eene nevenzaak, wapens die zij gebrekkig vervaardigen en waarvan zij zich, tot op deze laatste tijden, maar gebrekkig wisten te bedienen. — Hunne verdediging der forten van Takon tegen de kleine vloot van den admiraal Hope scheen bewijs dat zij in dat opzigt op weg zijn om aanteleeren, en men moet zich daarvoor in acht nemen, want dit volk bezit in den hoogsten graad de kunst van navolging en zooals de engelsche ambassadeur, Lord Elgin, gezegd heeft in eene zijner depêches, het zoude den Europeanen wel eens kunnen toonen dat het van hunne lessen geprofiteerd heeft.

Maar in den tegenwoordigen staat bezit hetzelve noch goede wapenen, noch hulpbronnen, noch onderrigt, noch het militair genie waarmede men goede legers vormt, en in weerwil der schijnbare volmaaktheid der wetboeken en instellingen, is dat volk magteloos tegen onze krijgstucht en vooral tegen de vernielende werktuigen die de nieuwerwetsche wetenschap onder onze handen vermenigvuldigd heeft. De lijfwacht, uitsluitend gehecht aan den persoon van den Souverein, behoort tot de troepen der banieren. Het is natuurlijk een korps van uitgezochte manschappen, waarvan alle officieren van adel zijn en die uit geene stammen wordt zamengesteld dan uit manschappen van Mongolie en Mantchou; men telt er alleen een klein aantal chinezen onder.

Het wetboek van strafvordering bezit een groot aantal artikelen, die in de kleinste bijzonderheden de policie regelen in en buiten het paleis; het minste verzuim in de dienst wordt met de zwaarste straffen gestraft. De dood door vorging, de verbanning, de bamboe-slagen, voor de Tartaren vervangen door de zweep, worden toegepast naar omstandigheden. M. Dabrij heeft volgens de engelsche vertaling van Sir George Staunton, in het fransch overgebragt door Renard de Sainte-Proix, de voornaamste voorschriften teruggegeven van dat hoofdstuk van het lijfstraffelijk wetboek, en dat hoofdstuk is zeer curieus om te bestuderen; niet alleen omdat hetzelve de uiterste gestrengheid bevestigt der reglementen in het keizerlijke paleis van kracht, maar ook de heilige, bijnagoddelijke, geaardheid blootlegt, die de Chinezen toeschrijven aan den persoon van den keizer.

De dijnastie van Mantchou heeft die begoocheling onbevlekt bewaard, waarmede de wet, sedert de vroegste tijden, de oude Chineesche dijnastien omgaf, eene noodzakelijke begoocheling om een zoo uitgestrekt rijk te regeren, alwaar de eerbied voor den vorst is overgegaan in den vorm van bijgeloof en zelfs van godsdienst. Die daadzaak alleen heldert de redenen op waarom de keizer tot heden geweigerd heeft de vertegenwoordigers der Europesche koningrijken als zijne gelijke te behandelen, en dezelve geeft de oorzaak op van de buitengewone moeijelijkheden, die wij zullen ondervinden om in dat opzigt eenen tegenstand te overwinnen, die zijnen oorsprong ontleent uit, en zich steunt op een gegrondstelsel van het Chinesche Gouvernement.

De wapening der lijfwacht bestaat uit boog, pijlen, sabel, dolk, hellebaard, eene soort van drietand van 3 à 4 ellen lengte: sedert kort heeft men daarbij gevoegd het musket. —

De troepen der banieren zijn gekantonneerd te Pekin en in sommige provincien; die van het groen vaandel of linietroepen, zijn verdeeld in alle deelen des Rijks. De soldij van beiden bestaat uit eene vaste som gelds, vermeerderd met indemniteiten of specie.

De hoofdofficieren ontvangen eene voldoende soldij doch de soldaten zijn slecht bezoldigd.; het is waar dat zij de keuze hebben zich toetdleggen op den landbouw en dat de staat hun gedeelten gronds toestaat.

In het kort, volgens de ontleende berekeningen van den heer Dabrij aan de chineesche documenten, zoude het gezamenlijk bedrag der kosten van het Ministerie van oorlog ongeveer 230 millioen franken bedragen, hetwelk meer dan zuinig is voor een leger van bijna een millioen man.

Onafhankelijk van de soldij bekomen de militairen pensioen, die zich in den strijd hebben onderscheiden of wel die wonden hebben bekomen. —

Iedere veldtogt, zegt M. Dabrij, wordt geteld voor twee jaren diensttijd. De verdienste van dappere, moedige en onverschrokkene daden, is een titel van bevordering voor de zonen en broeders diergenen die overleden of gesneuveld zijn, zonder daarvoor eenige belooning te hebben ontvangen. Wanneer men een officier voordraagt voor bevordering, dan stelt men in de aanmerkingen:”

„Zijne voorouders ontvingen zoovele wonden in dezen of genen oorlog; zijn grootvader sneuvelde in dien strijd; zijn vader of zijn broeder heeft zich onderscheiden in dat gevecht.” Men plaatst er ook hunne fouten in, indien zij het ongeluk hadden zich te vergeten. Het Gouvernement doet, in weerwil der grootste afstanden, aan de bloedverwanten van den gesneuvelde eenig souvenir van hem bezorgen, hetzij een tres paardenhaar van zijn geliefkoosd paard dat hem droeg in het vuur, of den ring waarmede men de pijlen werpt, of wel den boog van hem die roemrijk omkwam, om die zaken bijtezetten in het familie-graf in plaats van het lijk.

Men voegt er daarenboven nog eene lofrede bij om op de grafzerk te worden gebeiteld. —

Wat de officieren betreft men doet óf hunne wapenrusting bezorgen, óf de asch of wel de beenderen, volgens den rang en de wijze waarop zij zich onderscheiden hebben, en men rigt hun eene graftombe op, op kosten van den staat.

De stedelijke schutterij is geplaatst onder de bevelen van den Gouverneur van ieder distrikt; zij wordt in China beschouwd als eene soort Gendarmerie.

Zij ontvangen ongeveer 15 francs per maand; zij kunnen zich te gelijker tijd overgeven aan andere bezigheden. Daar zij over het algemeen de steden bewonen, zoo hebben zij de hulpbronnen van den akkerbouw niet. Zij drijven dus handel of beoefenen een ambacht en wanneer hunne diensttijd geeindigd is, is het voor hen voldoende het militair pakje ter zijde te leggen en treden zij het burgerlijke leven weder in.

De dienst der posterij hangt af van den Minister van oorlog, en is op eenen militairen voet ingerigt, door wisselplaatsen van Tartaarsche ruiters, die onophoudelijk de vier groote wegen doorloopen welke van Pekin naar de uiterste grenzen van het rijk geleiden.

Die ruiters leggen gemiddeld dertig mijlen af per dag. Zij dragen depêches in een kistje van bamboe, met riemen op hunnen rug gebonden, en van buiten voorzien van eene groote menigte schelletjes waarvan het geklingel van verre reeds de aankomst verkondigt van de post, en waarschuwt den doortogt vrij te laten.

Voor die zoo belangrijke dienst bestaat er een geheel wetboek, waarvan M. Dabrij de voornaamste artikelen vertaald heeft. —

Men onderscheidt nog andere bijzondere diensten zooals de wacht der keizerlijke praalgraven, toevertrouwd aan de troepen der banieren onder onmiddelijk toezigt van het ministerie van openbare werken, en de garnizoenen der schatpligtige landen, onder dewelke men opmerkt mohamedaansche bevolkingen. Die garnizoenen zijn geplaatst onder het beheer van den minister van koloniënen het is niet onbelangrijk bij deze gelegenheid op te merken dat de aanbelangen van het Russische zendelinggenootschap, te Pekin gevestigd, van datzelfde Ministerie afhangen hetwelk van de zijde van het Chineesche Gouvernement eene aanspraak toont van opperheerschappij, waaraan de Russen zich wel willen onderwerpen.

Wij zullen de opsomming niet vervolgen der verschillende korpsen van het chineesche leger, en alleen nog eenige zaken aanhalen betrekkelijk de zeemagt waarvan de administralie schijnt te worden verward met die der landmagt. Te oordeelen naar de talrijke oorlogsjonken die de reizigers op de kusten bemerken, alsmede in de havens, zoo moet de keizerlijke marine zeer aanzienlijk zijn. — Dezelve is verdeeld in verscheidene eskaders die de politie over het strand onder zich verdeelen, en ieder eskader moet jaarlijks alle streken bezoeken aan deszelfs waakzaamheid toevertrouwd.

Periodieke rapporten over de kruistogten en bewegingen der vaartuigen worden den minister van oorlog en den keizer toegezonden. Volgens de reglementen, die betrekkelijk deze dienst zoowel als ten opzigte van alle openbare diensten, met de grootste zorgvuldigheid zijn opgemaakt, is de keizerlijke marine belast om den sluikhandel en zeeroof te onderdrukken; de officieren zijn zelfs verantwoordelijk voor de wandaden die de zeeroovers in de chineesche wateren kunnen bedrijven tegen vreemde schepen. —

Trouwens, men weet wat er desniettegenstaande gebeurt. De sluikhandel en voornamelijk de ongeoorloofde smokkelhandel in opium wordt openlijk gedreven langs de geheele kust; de zeeroovers hebben overal een vrij veld; en wat de bescherming betreft der vreemde vaartuigen, dezelve is meer dan denkbeeldig want het zijn de Europeanen die de tucht handhaven, niet alleen voor hunne rekening maar ook nog ten voordeelte van de koopvaardijjonken die dikwijls in de havens geblokkeerd worden door wezenlijke eskaders van zeeroovers. Onder het aantal voorwaarden, opgenomen in het verdrag met Engeland van Tien Tsin (1858), bevindt zich eene overeenkomst waarbij Groot Brittagne zich verbindt aan het Chineesche Gouvernement de noodige hulp te verleenen tot uitroeijing der zeeroovers.

Die onmagt der keizerlijke zeemagt is waarlijk ongeloofelijk, maar zij is maar al te waar.

Men kan zich overigens geen denkbeeld vormen van de onuitputtelijke bronnen voor de zeevaart, die de natuur ter beschikking heeft gesteld van het Hemelsche Rijk. Bouwstoffen zijn in overvloed overal aanwezig; de kust, wonderbaar scherp afgeteekend, biedt van het noorden naar het zuiden, eene onafgebrokene reeks aan van landingplaatsen en havens zonder de rivieren te tellen welke de jonken van den zwaartsten inhoud opvaren, tot op diep in het binnenland.

Kortom de koopvaardij, de vischvangst, de zoo talrijke bevolking die op het water leeft, zouden eene onuitputtelijke aankweeking verschaffen van uitmuntende matrozen, gewoon aan alle vermoeijenissen der zeevaart door hunne aanhoudende reizen in de Chineesche zee. Het Gouvernement weet volstrekt geen partij te trekken van die volmaakte bouwoffsten om eene zeemagt op te rigten, maar het is niet twijfelachtig dat in de toekomst China eene der eerste zeenatien der wereld zal worden, wanneer de Europesche begrippen verder in die streken zullen zijn doorgedrongen.

Zoodanig is over het algemeen de militaire magt van het Hemelsche Rijk. Wat den dag van heden aangaat, zoo is dezelve weinig te vreezen. Derzelver zamenstelling, waarvan M. Dabrij met zorg de minste bijzonderheden heeft geopenbaard, heeft volstrekt geene waarde dan *en détail.*

De Chinezen, onbekwaam eenen opstand te onderdrukken, zijn nog veel minder in staat het uittehouden tegen Europesche troepen. Zij zullen dus eene les krijgen, zulks is niet twijfelachtig. Maar tevens moeten wij er toch aanmerken dat wij te doen hebben met eene zeer talrijke natie die vernuft bezit, en volgens het getuigenis der Engelschen den dood niet vreest. Zij zal met den tijd hare middelen van verdediging wel weten te volmaken, hare lont-geweren wel veruilen tegen die met slaghoedjes, zich getrokkene kanonnen aanschaffen, en van derzelver overwinnaars eenige aanteekeningen weten te bekomen betrekkelijk taktiek en krijgstucht. Het is derhalve zeer wenschelijk dat wij er toe kunnen geraken spoedig en duurzaam den vrede te herstellen, na vooraf de chinezen eene heilzame les te hebben gegeven en de europesche waardigheid te hebben gehandhaafd door op eene schitterende wijze het verlies te hebben gewroken geleden voor de forten van Takon. —

Zonder twijfel kan het niet anders of de expeditie op zulk eenen verren afstand is zeer kostbaar en geeft veel werk. Trouwens later zoude een legerkorps van 15 a' 20,000 man niet meer voldoende zijn om China aantevallen; men zoude een geheel leger daarheen moeten zenden. —

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van*
April 19	Ned. Ind.	Stoomschip Oenarang	S. van Hulstijn	Samarang.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
April 20	Nederlandsche	Oceaan	E. Poestkoke	Nederland.
„ —	Ned. Ind.	Venus	Jan	Balie.

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsche	Stad Schiedam	F. Wulp	Onbepaald	Fraser Eaton & Co.
B emeresche	Marij	Högemann	Rotterdam	„ „ „ „
Nederlandsche	Hollandia	Wap	Onbepaald	Mathieu Ebbs Raijs & Co.
„	Jacob	Borger	„	„ „ „ „ „
Nederlandsche	van der Palm	Marcus	Ned. via Indramaijoe.	„ „ „ „ „
Nederlandsche	Delftshaven	Schaap	Onbepaald	B. Kopersmit & Co.
„	Sumatra	Grivel	China	„ „ „ „
Nederlandsche	Stad Dockum	van der Werff	Amsterdam	„ „ „ „
Nederlandsche	Weltevreden	J. J. Duinker	Rotterdam	„ „ „ „
Nederlandsche	Per Aspera Ad Astra	Admiraal	In reparatie	J. F. van Leeuwen & Co.
Engelsche	Duchess of Sutherland	M. Megget	Onbepaald	Hill Broekman & Co.
17 April	Jhr. Mr. van der Wal van Puttershoek	Lemme ts	Samanap	Schimmelpenninck & Co.
„	Canton	Tweehuijs	Onbepaald	„ „ „

Aan- en Uitvoer te Soerabaya op den 20sten April 1860.

AANVOER.

Van Batavia per het Ned. Ind. stoomschip *Oenarang*, gezagv. S. van Hulsteijn.

4 kisten bl. cambriks, Mc Millan Marten & Co; 11 kisten lasting, 2 kisten chitzen, 20 stuks roodkatoen, 1 kist doeken, 5 kisten klamboegoed, 40 stuks katoen, 37 pak. koperknoopen, 80 wit katoen, 70 stuks batiks. 390 dozijn kousen, 80 broekengoed, 2 stuks orgels, 45 pr. schoenen, 14 kisten cognac, 4 pott. en 4 vaten gandaria, 6 kisten spiegeltjes, 2 kisten muilen, 4 picols blind oo, 1 kist papier, 121 bl. verw, 150 kisten thee, 40 picols dadels, 28 thails goud, 8 kisten wijn, 1 wagen, 75 rol zijde, 120 kr. gambier, 215 collies en 590 stuks diverse lijnwaden en katoenen goederen, Adam & Co; eenige kisten Gouvernements-goederen, en 33 kisten manufacturen, Fraser Eaton & Co; 1 kist zijde, Bajandie.

UITVOER.

Naar Nederland per het Ned. schip *Oceaan*, gezagv. E. Poestkoke. 265,40 picols rotting, W. Corks de Vries; 1 kist indigo, 2281,86 picols tabak, B. J. van Eck & Co; 670,36 picols tabak, Anemaet & Co; 42,72 picols rotting, 350 tin, 4738,17 picols suiker, 4876 picols koffij, E. Ten Brinck & Co.

Naar China per het Ned. schip *Katamool Maspandan*, gez. Oeij Tha. 4830 picols olie koeken, 517 picols rotting, 44½ picols en 185 stuks buffelhuiden, 4½ picols krokodil vellen, 1,90 picols koepeezen, 112 pic. vogelnestjes, 24 kisten sigaren, 1 collies diverse, Gezagvoerder.

Marktprijzen.

Suiker ƒ 16½.
Koffij.
Rijst (carga)
Id. (witte).
Koehuiden ℔ picol.
Arak ℔ legger. ƒ 45.—
Olie (Klapper.)
Olie (Katjang.)
Kadjang Matten. ƒ 9.—
Rotting ƒ 8 @ ƒ 9.—
Wisselkoers pari.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 22sten April 1860.
's Morgens te half negen ure.
Ds. VAN STEEDEN.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 22sten April 1860.
Eerste H. Dienst te 7 ure.
De Hoogmis te 8½ ure.
Het Lof 's avonds te 6½ ure.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij L. van Bakkenes & Co te *Amsterdam* en W. J. van Haren Noman te *Leiden*.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

Gedrukt bij Le Roy & Co te Soerabaya.